

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΛΩΡΑΝ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΘΥΣΙΑ

ΙΑ μέρα καλοκαιρινή στά 1884 ο έποικος ντε Μομπρεν έβριχε κατά τις έννά το πρωί από το μέγαρο του της δούδ Βεργέ και διεπνθίνθηκε πρός τα 'Ηλύσια Πεδία, γιά να ιδή κάποιο άλογο που του είχε προτείνει να αγοράσει ένας γνωστός του έμπορος.

Καθώς περπατούσε, ο έποικος θυμήθηκε πώς έζημέφανε η έπίτευος της αλώσεως της Βασίλλης κ' η καρδιά του σφίχτηκε.

Ο ντε Μομπρεν ήταν γνήσιος Παριζιάνος κ' οι γνήσιοι Παριζιάνοι άποστρέφονται άνεκαθεν τις ένθακές έσοχές, με τους θούφους των, τις παρελάσεις των, τις ένθιαυτικές των.

— Πού να πάω να κορυτώ γιά τρεις μέρες; σολογίστηκε.

Την περασμένη χρονιά είχε καταφέρει στον Άγιο Γερμανό, αλλά κ' έχει τον έπεφμέναν τα ίδια και χειρότερα; σιμάδες, παράσημα, περοτεχνήματα...

Αποφάσισε τέλος να κάνει ένα ταξείδιον ως τη Βρετάνη γιά να γλυτώσει από τις φασαρίες και τις επισιότητες των ένθόνων.

Ύστερα λοιπόν από δυό μέρες, βράδε Σαββάτου, βρισκόταν στο Βιτρέ της Βρετάνης. Προηγούμενος όμως, πριν φύγει απ' το Παρίσι, είχε την πρόνοια να γνωστοποιήσει την αναχώρησή του στη φίλη του την Παυλίνα.

Η Παυλίνα ήταν μια νόστιμη κοπέλλα, με μεγάλα μαύνα μάτια, που πετούσαν φλογες. Έξασοσε το επάγγελμά της γουερνιάς, κ' αφού κάθισε ένα καλοκαίρι στο 'Ιταλικό θέατρο της Νιζιάας, ξεκίνησε γιά το Παρίσι γιά να δείξει κ' έχει την όμορφη και την τέχνη της.

Έκεινον τον καιρό ο Μομπρεν ήταν άκομα νέος εικοσάετη χρονών και είχε ένθιο εισόδημα ένθηντα χιλιάδων φράγκων. Έπειδή δέ σόχναζε ταχτικά στά παρασημήνια, γνωστίριζε γρηγορά με την όμορφη χορεύτρια. Αγαπήθηκαν, συγκατοίκησαν κ' η ζωή τους τους ένθη πρώτους μήνες πέφασε εύχάριστα. Η ημέρες τον έποικιάλλοντο με ένθιαυτικές σκηές, όφρους αιώνας πίστεις, περιλάτους στο δάσος, πρώινές ίπασίες και γαροφύμενα δείτνια.

Η Παυλίνα όμως είχε το ένλάττωμα να ζηλεύει σε βαθμό άνυπόφορο. Άν χαμιά φορά στο θέατρο ο Μομπρεν κίτταζε τη γαία κάποια γυναίκα, αυτή άρχινοσε τις κλίφες. Έπίσης πολλές φορές τού ένλεγε:

— Άν μ' ένγαταλέφεις, θα σε σκοτώσω και θα σκοτωθώ κ' έγώ μαζί σου.

Όταν ο Μομπρεν άποφάσισε να ταξείδεψη στη Βρετάνη, η σχέση του με την Παυλίνα βρισκόταν σε χειρίο σημείο. Σκέφθηκε λοιπόν να την άρθη όριστικά και να της όριση τις άντάλλαγμα μια βιανολοποιητή ένθιαυ έπιχορήγηση.

Γ' αυτό, όταν έπληρε στο σιδιρόδρομο που θα τον έφερνε μακριά απ' το Παρίσι, ενόχταν να βρεθί ένας τρόπος γιά να μην ξαναδή πιά στο μάτιον του την Παυλίνα, που τόσο πολύ την είχε βαρεθεί έν αίτιας της άνεπακούθητης συμπεριφοράς της.

Την επομένη της άφιξέως του στο Βιτρέ, θέλοντας να θαμιάση από κοντά τις γυναίκες του χωριού, πήγε και κάθισε ένθιο από την έκκλησιά, περιμενοντας να τελειώσει η λειτουργία.

Στην άρχη είδε να βγαίνουν από και μεριές κυρίες, έντετα μερικές γορνόδες με ματογούλια και τέλος τις κοπέλλες μαζί με τους φίλους των.

Έξασα η ο Μομπρεν αναπήδησε με κάποια ταρχή. Μέσα στο πλήθος των πιστών είχε διακρίνει μια κοπέλλα όνειρεμένης καλλονής, με τέλεια χαρακτωριστικά κ' ένθιαυο πρόσωπο. Στην

όψη της κόρης αυτής ήταν συννηομένη η γαλήνη της χριστιανής με την όμορφη της παρθένας.

Ο Μομπρεν έμεινε κατάπληκτος, γιάτι δέν έφανταζόταν πως μπορούσε να υπάρχη στον κόσμο ένά τέτοιο πλάσμα. Προσπαθόσε να συγκρατήσει ός και την άνατοή του από φόβο μήπως το άγγελικό αυτό κορίθιο ξαναγυρίσει στον ούρανό, απ' όπου είχε κατέβει.

Η νέα κατέβηκε τα σκαλοπάτια της έκκλησίας, ένχοντας στο πλευρό της μια γυναίκα προχωρημένης ηλικίας, πρός την όποια όλοένα χαμογελοσε. Φαίνεται πως θάταν η μητέρα της.

Ο Μομπρεν, μόλις τις είδε να άπομακρύνονται, τις πήρε από πίσω άσυνείδητα, χωρίς να ξέρη κ' αυτός γιάτι. Έπροχωρησαν κάμποσο και στο τέλος έπληξαν σ' ένά σπατάρι πολύ φτωχικό. Ο έποικος έσημείωσε το όνομα και τον αριθμό της δούδ και ένέστρεψε στο ξενοδοχείο του.

Έπειδή όμως η περιέργειά του είχε ένθιαυθεί πάρα πολύ, ένθρησε άμείωτος πληροφορίες γιά τη νέα. Έμαθε λοιπόν ότι άνήκε σε μια άρχοντική οικογένεια, που είχε ένέπεισε μετά την Έπανόσταση και ζούσε σε μια πενιχρή κατοικία, μαζί με τον πατέρα της και την μητέρα της. Όσα χρόνια είχαν το ξένδοραν σιγά-σιγά και τώρα δέν τους έμεινε παρά ένά έλάγιστο εισόδημα, με το όποιο κατούθοναν να φρεστούν. Τη μνηρούα την ένλεγαν 'Ιωάννα ντε Λαράντ.

Ο έποικος δέν υποφούσε πια να βρή όμορφη. Έσπερε να γνωριστεί με την πανέμορφη νέα. Να την κάμη, εν άνάγκη, γυναίκα του. Έτρεξε λοιπόν σ' ένά από τους συμβολογράφους του Βιτρέ, πάλιό του φίλο, και τού ένθουσε την καρδιά του. Ο συμβολογράφος δέχτηκε να μιλήσει στους γονείς της 'Ιωάννας. Και τα πράγματα συνέβησαν δπως άριθίως τα υπέλόγισε. Η πρότασή του έγινε δεκτή από τους γονείς της κόρης, αλλά με μερικώς όρους. Ο έποικος όφειλε δηλαδή να συνοδεύη τη σύζυγό του κάθε Κυριακή στην έκκλησία κ' ο ίδιος να μεταλαμβάνη τουλάχιστο μια φορά το χρόνο.

Ο Μομπρεν έδέχτηκε προθύμως τους όρους και πέφασε τις όλίγες ένδομάδες, που τον ένθωρξαν από το γάμο, βυθισμένος σε μια μακαρία όνειροπόληση.

Μία μέρα έλαβε απ' το Παρίσι διά μέσου του συμβολογράφου του, ο όποιος μόνος ένγνώριζε το μέρος της διαμονής του, ένά γράμμα. Τού έγραψε την βήη και άπειλοσε να τον σκοτώση.

Τότε ο Μομπρεν έντεπτε στον συμβολογράφο του σαφάντα χιλιάδες φράγκα να την παραλάβη να τα προσφέρει εν μέροςον του στην Παυλίνα, πληροφοροφώντας την ότι δέν θα τον ξανάβλεπε πιά, γιάτι είχε φύγει γιά την Άμερική.

Έπί τέλος έφτασε και η ένθιση ημέρα, που ο Μομπρεν την έπεφμενε με τόσο καρδιοχτύπια. Κατά τις έντεκα το πρωί παρελάβε τη νεόνυμφη με τους μάρτυρες, που είχε ένθιηδες καλέσει απ' το Παρίσι, μπήκαν μέσα στ' άμάξι και τρέδθησαν γιά το Δημαρχείο.

Η διατυπώσεις έντελείωσαν σε λίγα λεπτά κ' ο Μομπρεν έμεινε πίσω απ' τους άλλους γιά να συννηοηθί με το γραμματέα σχετικά με την άδεια.

Σε μια στιγμή όμως άκούστηκε απένθω μια δυνατή κραυγή κ' επακολούθησε ένας παρατεταμένος θόρυθος. Ο Μομπρεν άνοιξε ταραγμένος το παράθυρό του γραφείου κ' είδε στην αϊλή κόσμο άρετο μαζεμένο.

— Τι συμβαίνει; ρώτησε βγαίνοντας ένθω βασιτικά και πλησιάζοντας κάποιον απ' τη συγκέντρωση.

— Μία άγνωστη, τού είπε εκείνος, παραφύλαγε ένθω κ' ένθρηξε βιτριόλι στο πρόσωπο της δεσποινίδος ντε Λαράντ. Η δυστυχισμένη κοπέλλα ένθασε ένθνα της το μάτι και γίνθηκε άγνώρι-

Έπέρασαν ένθι τα χρόνια της ζωής των έντυχισμένων...

πώς η φίλη του η Παυλίνα είχε άναστατάσει τον κόσμο γιά να τον βρή και άπειλοσε να τον σκοτώση.

Τότε ο Μομπρεν έντεπτε στον συμβολογράφο του σαφάντα χιλιάδες φράγκα να την παραλάβη να τα προσφέρει εν μέροςον του στην Παυλίνα, πληροφοροφώντας την ότι δέν θα τον ξανάβλεπε πιά, γιάτι είχε φύγει γιά την Άμερική.

Έπί τέλος έφτασε και η ένθιση ημέρα, που ο Μομπρεν την έπεφμενε με τόσο καρδιοχτύπια. Κατά τις έντεκα το πρωί παρελάβε τη νεόνυμφη με τους μάρτυρες, που είχε ένθιηδες καλέσει απ' το Παρίσι, μπήκαν μέσα στ' άμάξι και τρέδθησαν γιά το Δημαρχείο.

Η διατυπώσεις έντελείωσαν σε λίγα λεπτά κ' ο Μομπρεν έμεινε πίσω απ' τους άλλους γιά να συννηοηθί με το γραμματέα σχετικά με την άδεια.

Σε μια στιγμή όμως άκούστηκε απένθω μια δυνατή κραυγή κ' επακολούθησε ένας παρατεταμένος θόρυθος. Ο Μομπρεν άνοιξε ταραγμένος το παράθυρό του γραφείου κ' είδε στην αϊλή κόσμο άρετο μαζεμένο.

— Τι συμβαίνει; ρώτησε βγαίνοντας ένθω βασιτικά και πλησιάζοντας κάποιον απ' τη συγκέντρωση.

— Μία άγνωστη, τού είπε εκείνος, παραφύλαγε ένθω κ' ένθρηξε βιτριόλι στο πρόσωπο της δεσποινίδος ντε Λαράντ. Η δυστυχισμένη κοπέλλα ένθασε ένθνα της το μάτι και γίνθηκε άγνώρι-

στη. Την πήγαν στο σπίτι της σε κακά γάλια. Πριν φύγει, έδωσε παραγγελία να ειπούν στον άρρωστοναστικό της ότι δεν θα την ξαναβλέπει. Η άρρωστη συνελήθη κι' εδήλωσε πως τη λένε Παυλίνα...

Ο Μομπζάν έ κατάλαβε άμέσως όλα. Άφησε μία κραυγή απέλιπίας και σωφιστήρια κάτω σαν κεραυνόπληκτο.

Όταν συνήλθε και θέλησε να έπισκεφθί, βήματα από λίγες ώρες, τη μνηστή του, τη βρήκε κλειδωμένη στο δωμάτιό της. Έχυσε μαύρα δάκρυα, τού έπαιαν οι γονείς της, κι' άρνιόταν με κάθε τρόπο να τον δεχτεί.

Ο ύποκόμιος εταράχτηκε πολύ εξ αίτιας τού δραματικού αυτού περιστατικού, αλλά την άλλη μέρα φαινόταν πιο ήσυχος, σαν να χυσε πάρα κομμάτια σπουδαία άπόφρασι.

Και πραγματικά, είχε στείλει στο Παρίσι ένα μεγάλο τηλεγράφημα, τού όποιου τού περιεχόμενο μόνον αυτός τού εγγνώριζε.

Με τού πρώτου ταχυδρομείου έλαβε την άλλη μέρα ένα μικρό πακέτο που περιείχε μία λευκή σκόνη. Έσφριξε δυο κουταλιές άπ' αυτή ο' έναν έπίδεσμο, τόν έποσθόβητσε άπάνω στα μάτια του και τόν έδεσε άπόσπου του σφιχτά.

Ύστερα από δυο ώρες βρισκόταν κοντά στο γνωστό του συμβολαιογράφο τού Βιτρέ κι' άκουμπώντας στο χέρι του διευσθύνθηκε πρός τού σπίτι της μνηστής του.

Όταν έφτασε μπροστά τού δωμάτιό της άρρωστης, τόν έσταμάτησε ή μητέρα της και τού έλεγε:

— Μή μαινιάτε μέσα, για τού Θεό... Η Ίωάννα μπορεί να πεθάνει άμα την ίδιη...

— Πέστε της ότι μπορεί να με δεχτεί χωρίς κανένα φόβο, άπο κέρθηκε ο κ. ντε Μομπζάν. Ο γάμος μας θα γίνει άμέσως μόλις υπογράψει να σκηωθεί. Η εικόνα της θα μου μένει αιώνα όπως ήταν και πριν πάθει τού δυστύχημα. Είμαι τυφλός!...

Σε τρεις βδομάδες έγιναν οι γάμοι τού κ. ντε Μομπζάν και της Ίωάννας ντε Λαράν. Μετά τού γάμου οι σέξουγοι άποσύρθηκαν σ' ένα μοναχικό χτήμα τους στα περιχωρα τού Παρισιού. Έπέρασαν εκεί όλα τα χρόνια της ζωής των ευτυχιμένων, χωρίς τού παραμικρό νέγος δυσσορεσίας να σκάσει την ευτυχία τους.

Η Ίωάννα είχε άποκτήσει σκεδόν την ώμορφιά της, κι' έλάτρευε τον άντρα της, που για χάρη της είχε άπαρνηθή τού φθός, τη θέα τού σφαινού, τις έσοχής, τών λουλουδιών, κι' ο Μομπζάν αιδωνόταν τόν έαυτό του μακάριο, άπό μέσα στην άτελείωτη νύχτα του διατηρούσε τ' όραμα της γυναίκας του όπως την είχε δει για πρώτη φορά να κατεβαίνει τα σκαλοπάτια της εκκλησίας μαζί με τη μητέρα της...

ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΚΙΟΥΜΟΡ

ΕΥΘΥΜΑ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ

Οί Άγγλοι έννοούν να πρωτοτυπούν όχι μόνον στη ζωή, αλλά... και μετά θάνατον. Αποδείξει τού έπιτύμβια που παραθέτουμε κατωτέρω, τά όποια έσταγυμολογήσαμε από ένα Άγγλικό περιοδικό:

Έπιτύμβιο φιλαργύρου

«Ένθάδε κείται κάποιος που έχασε τή ζωή του, γιατί δεν θέλησε να ζοδέψει λίγα χρήματα για ν' αγοράσει γιατρικά. Θά έσκαζε όμως άπ' τού θμό του, ο μακαρίτης, αν έμάθαινε πόσα εδαπανήθισαν στην κηδεία του!...»

Έπιτύμβιο χήρας

«Η Μάρθα Μπλέντι, άποθανούσα στις 7 Μαΐου 1681, ύπηρεζε σύζυγος έννεά άνδρων διαδοχικάς, εκ τών όποιων ο έννατος κατώρθωσε να έπιζήση αυτής!...»

Έπιτύμβιο κάποιου φτωχής

«Ρεβέκκα Ράικερ. Δόξα σοι ο Θεός! Δεν μου χρειάζεται πια εδω ούτε χριστός, ούτε έπιδορωθής της τελευταίας μου κατοικίας. Έδω δεν υπάρχει κανείς σκληρός ιδιοκτήτης για να διώξει τή φτωχή του νοικάριασά άπ' τόν τάφο της. Όποιος θέλει να άπαλλαγί άπό τις φροντίδες τού έννοικίου και τών πληρωμών, πρέπει ναρθί για κατοικηση εδω...»

Έπιτύμβιο ενός νεκροθάφτη

«Χαρήτε για τού θάνατό του. Αν ή ζωή του διακοπούσε περισσότερο, θά σας έθαβε όλους σας!...»

Τελευταίο αναφέρουμε τού κάτωθι έπιτύμβιο, τού όποιο έγραψε για τού μνημείο του κάποιος Έγγλέζος, άπειθυμένος στη γυναίκα του: «Ω, εσύ, που λάμπεις σήμερα άπό νεύτητα, ήσουν κι' εγώ κάποτε ανά έσένα, αλλά και σύ μία μέρα θά γίνης σαν κι' έμένα. Έτοιμάσου λοιπόν να με άκολουθήσης...»

Η χήρα όμως πρόσθεσε στο έπιτύμβιο τού συζύγου της τις κατωτέρω λέξεις:

«Να σε άκολουθήσω; Είμαι πρόθυμη να τού κάνω. Άλλά μαζί με ποιόν είσαι; Με τού Διάβολο ή με τού Θεό!...»

ΕΥΘΥΜΑ ΛΟΓΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

«Όταν ε γάμος εινε παράταιρος. Μιά πρωτότυπη δικαστική άπόφρασι. «...Σεού κάνουμε τή χάρι... να σε καταδικάσουμε σε θάνατο!» Ο ποιητής Ντουφρενή και ο Λουδοβίκος 14ος. «Όταν εινε κανέναν βλαστήμον. «Τρέχα να βλαστήμησής... για λογαριασμό μου!...» Ένα έξυμνο κοπλίμαν τού Ντιντερό. Γιατί δεν έκλαιγε ε χωριάτης κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ο δούξ Λεοτισιέρ έπαντρεύτηκε σε πολύ προχωρημένη ηλικία μία νεαρωτάτη κόρη. Μιά μέρα ο Καρδινάλιος Κοαλίν, έπισκοπος της Όρλεάνης, έρώτησε τού γέρο-δούκα για πού λόφο είχε κάνει τού γάμο αυτό.

— Για να άποκτήσω διαδόχους, τού άπάντησε ο Λεοτισιέρ. — Και όμως ή γυναίκα σας φαίνεται τίμια, τού παρατήρησε ειρικά ο πνευματώδής έπισκοπος.

Κατωτέρω παραθέτουμε μία πρωτότυπη καταδικαστική άπόφρασι, την όποια άπήγγειλε κατά τά μέσα τού περασμένου αιώνας ένας Άγγλος δικαστής σε κάποιον κατηγορούμενον έπί φόνου:

«Τού δικαστήριου, κατηγορούμενε, είχε την ελικρινή διάθεση να άναβάλη τή θανατική σου εκτέλεσι μέχρι τού ερχομένου φθινοπόγου. Καθώς βλέπεις θμως κάνει πολύ κρύο και ή ανιάκός μας βρισκονται σε έλεεινή κατάσταση. Τά παραθυρόφυλλα εινε χαλασμένα, ή θερμοστάτες καπνίζουν, ή ύγρασία θερίζει. Έξ άλλου οι φυλακισμένοι εινε τόσο πολλοί, ώστε δεν έπαρκούν τά σκετασμάτια μας για όλους. Γι' τούς άνωτέρω λόγους και για τούς συντομώμερους σου μπόρησε τά βασάνά σου, άπορασισαμε να γίνει ή εκτέλεσι σου άφρο μετά τού πρόγεμά σου!...»

Η ιστορία δεν αναφέρει αν ο κατάδικος έλεε «ευχαριστώ».

Ένα από τά άγαπητότερα πρόσωπα τού Λουδοβίκου 14ου ήταν και ο κομικός ποιητής Ντουφρενή. Έπειδή θμως ο τελευταίος είχε τή συνήθεια να βλαστήμων τού βασιλέα του.

Όποιος όταν έπαιζε χαρτιά, ο βασιλέας του άπέλιπε μια μέρα ότι θα τού ζεμάτιζε τή γλώσσα με άναμμένο σίδερο αν ξανάκουγε από τού στόμα του βλαστήμια.

Ο ποιητής φοβήθηκε και τού υποσχέθηκε ότι δεν θα τού ξανάκανε. Ύστερα από λίγη ώρα θμως ξανάκουσε να παίζει και να χάνει. Στην άρχη προσάπησε να συγκρατήσει τις βλαστημίες που τού ερχονταν στο στόμα, αλλά βλέποντας ότι δεν θα μπορούσε να βασταχί έπί πολύ, έγκατέλειψε τού παιγνίδι και βγήκε έξω κρατώντας στα χέρια του πέντε λουδοβίκια, που τού είχαν μείνει, και διαγκώνοντας τά χείλη του άπ' την άγανάκτηση. Έξωθεν έδειχνε έναν κουφιελάρη.

— Τί κάνεις αυτού; τόν ρώτησε ο ποιητής.

— Ζητιανεύο, άρεντικό, άπάντησε ο έπαίτης.

— Άφου εινε έτσι, πάρε, φίλε μου, αυτά τά πέντε λουδοβίκια και τρέξε γρήγορα στο χαρτοπαίγιο να βλαστημήσης, γιατί έμένα μου τού έχει απαγορέσει ο βασιλέας!...

Ο περιήρμος Γάλλος συγγραφέης Ντιντερό πήγε μια μέρα στον εκδότη του για να ζητήσει τις διορθώσεις κάποιου συγγράμματός του. Τήν ώρα θμως που μπήκε στο δωμάτιό του τόν βρήκε να ντυνεται.

Ο Ντιντερό πήρε τότε τού πανοφύρι του να τού τού φορέσει.

Ο εκδότης θέλησε να τόν έμποδίσει, αλλά ο φιλόσοφος τού παρέτήρησε δηκτικώτατα:

— Ηούχαστε, κύριε. Δεν είμαι ο πρώτος συγγραφέης που... έντυσα εκδότη!...

Ο ιεροκήρυξ ένας χωριού μλόουσε μια Κυριακή με τόση ζέση, ώστε όλόκληρο τού άκροατήριό του συγκινήθηκε και αναλύθηκε σε δάκρυα. Άπ' όλους τούς χωριούς μονάκι ένας έμεινε άσυγκίνητος.

— Γιατί δεν κλάεις εσύ; τόν έρώτησε κάποιος.

— Εγώ δεν άνιωκω σ' αυτή την έννορία, άποκρίθηκε ήσυχά εκείνος. Πώς θέλεις να κλάω για πράγματα που δεν με ένδιαφέρουν;

Στην ταβέρνα: — Με την κανάνα βλέπω τού ρουφάς, Μανώλη... Τί σου ήθε; — Τιποτε, βρε άδερφέ, αλλά φοκίτικα, ξέρεις, στη γυναίκα μου να μην ξαναβάλω... ποτίζι στο στόμα μου!...

Η κερθερά. Άχ, γιατίε μου, ο γαμπρός μου όλη τή νύχτα δεν μπόρεσε να κλείση μάτι!... Όλο διαβόλους και τέρατα έβλεπε στον ύπνο του!... Ο γιατρός. — Άμ' άπό ήταν έτσι, χωριστή μου, γιατί δεν εδουάνατε έξω άπ' τήν κάμαρά του;

